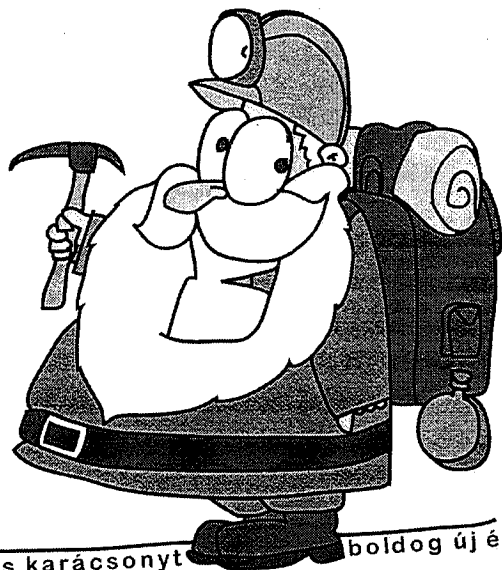

VERESEGYHÁZ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA, WESSELÉNYI MIKLÓS SPORT ÉS
KÖZALAPÍTVÁNY, WESTEL RÁDIÓTELEFON KFT.

TÁMOGATÁSUKAT EZÚTON IS KÖSZÖNJÜK, KELLEMES KARÁCSONYT
ÉS BOLDOG ÚJ ÉVET KÍVÁNUNK!

Békés karácsonyt boldog új évet

Készült:
a BABA és Társai Kft. Nyomda és a támogatásával.

Internetpartnerünk a

SZKBE Hírmondó
12. szám

Kiadja a Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület
6720 Szeged, Kígyó u. 2. I/10 Tel.: 06 62/ 452-106 vagy 60/ 458-321

Levél cím: 6701 Szeged, Pf. 1269

E-mail: szkbe@szkbe.hu

Honlap: www.szkbe.hu

Szerkesztő: Gila Csaba

Felelős kiadó: Tarnai Tamás /20 910 7762/

HÍRMONDÓ

A Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület időszakos kiadványa

12. szám

2001. december 19.

In memoriam Jakucs László (1926-2001)

Fájdalommal vettük tudomásul a hírt, hogy 2001. december 1-én, életének 76. évében elhunyt Jakucs László, a XX. sz. hazai karsztkutatásának az egyik legkiemelkedőbb alakja, az Egyesületünk tiszteletbeli tagja.

Halála különösen érzékenyen érintett minket, szegedi barlangászokat, hiszen szinte mindnyájan ismertük és tiszteltük, sokan közülünk földrajz vagy geográfus szakos hallgatóként részt vehettünk egyetemi előadásain, vetítésein, melyekben a karsztok és barlangok csodálatos világán kívül a Föld legszebb tájaival, magashegységekkel, trópusokkal, sivatagokkal ismerkedhettünk meg. Hatalmas tudásával, érdekes, érdekesítő előadómódjával, mondanivalójával és szuggesztivitásával mind-mind óriási szakma-szeretetet sugárzott, mely átragadt hallgatóira, tanítványaira is. Sugárzó személyisége meggyőzött minket arról, hogy egy-egy kitűzött célért, amelyben hiszünk, érdemes harcolni, érdemes küzdeni akkor is, ha e küzdelem során számos leküzdhetetlennek tűnő akadály állja utunkat. Emberi tartása példamutató volt számunkra. Sokan közülünk az Ő könyveinek hatására kezdtünk barlangászni, és mecseki kutatásainkat is az Ő támogatásával tudtuk megkezdeni. Bár táborunkban utoljára 1994-ben járt, mindig kifaggatott minket az újabb eredményekről, továbbjutási lehetőségekről, segített minket a több évtizedes tapasztalatain alapuló tanácsaival, és ha reménytelennek tűnt a továbbjutás, akkor bátorításából meríthettünk új erőt. Bár halálával fizikailag eltávozott közülünk, eszmeisége és szelleme továbbkísér minket nemcsak a karszt- és barlangkutatásban, de a mindennapi életünkben is.

Nyugodjon békében.

/Barta Károly/

FÖNN MÁR KIGYÚLT AZ ÉJSZAKA

Fönn már kigyúlt az éjszaka,
messzi fények ragyognak szerteszét,
de a patak nem hozza le nekünk
a csillagok nesztét.

Ott fönn barátok alszanak,
s talán ránk gondolnak még,
itt a mélyben sötétek a falak,
s csak a karbidlámpa ég.

Fönn már kigyúlt az éjszaka,
messzi fények ragyognak szerteszét,
de a patak nem hozza le nekünk
a csillagok nesztét.

Sej, haj, nem bánom én,
ha a síromon nem lesz kereszt,
aki nem látta még a csend világát,
úgysem érti ezt.

Foltos ruhájú víg legény,
próbaújtán nem kíséri gond,
hegykirálynő csodabirodalmát
két kezével túrja a bolond.

Cseppkő-palástban élete,
ő lesz majd e világrész ura,
ó de addig sok ezerszer gyúlik ki,
fönn a külszínen az éjszaka.

Sej, haj, nem bánom én,
ha a síromon nem lesz kereszt,
aki nem látta még a csend világát,
úgysem érti ezt.

2001-Ben támogatóink voltak

AES-TISZA ERŐMŰ KFT., BAJNAI ZSOLT /KÖRTESTÚDIÓ/, BALOGH ZOLTÁN, CSERI GUMISZERVÍZ KAPOSVÁR, ENERGIZER MAGYARORSZÁG KFT., GILA CSABA, GILA KÁROLYNÉ, IFJ. GLODEÁK MIKLÓS, HAJNAL JÁNOS ÉS FELESÉGE, HÖKKENTŐ SZERKESZTŐSÉG, IFJÚSÁGI ÉS SPORTMINISZTERIUM, KANIZSAY ZSOLT, KAPOSVÁRI TŰZOLTÓSÁG, KARSZT ÉS BARLANG ALAPÍTVÁNY, KÁLMÁN ÉVA, KISS KÁROLY, KISS PÉTER /VERTIKOR ALPIN RT./, DR. KISS SZÓKE ANNA, ID. ÉS IFJ. KOPASZ IMRE, KOPASZ IMRÉNÉ, KÖRMÖCZI IMRE /AUTÓHIFI STÚDIÓ/, KÖRNYEZETVÉDELMI MINISZTERIUM, MECSEK EGYESÜLET, DR. MAJZIK ISTVÁN /BÁBA ÉS TÁRSAI KFT./, MEDVECZKY ÁRPÁD, NÉDLI ATTILA, NÉDLI BÉLA, NÉDLI IMRE, NÉDLI ZSUZSANNA, ORFŰ KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA, PÁSZTI JÓZSEF /AGRIMENT KFT./, PÉCS ERŐMŰ RT., SCHULTZ TAMÁS /BETA LEASING ÉS ASSISTANCE RT./, SZABÓ FERENC, SZEGED VÁROS IFJÚSÁGI ÉS SPORTBIZOTTSÁGA, SZÓKE TIBOR ÉS FELESÉGE, TARNAI DEZSŐ, TARNAI DEZSÖNÉ, TARNAI TAMÁS, TASNÁDI NÓRA /CARDIO-DENT EÜ. BT./, TEGZES ZOLTÁN, TISZANET RT., TÓTH LÁSZLÓNÉ, VASS BÉLA, VÍGHNÉ SZERT EDIT /PENTA KFT./,

- 19.22 Miki a bentieknek kaját akar csinálni, tegye... Én meg teát főztem nekik.
- 19.44 a szifon kezd nyílni, Imi nagyon liheg, a létrára van szükségük. Közben megérkezett egy gyermek vendég, aki érdeklődik a barlangászok után.
...gyere el holnap és hozd el a testvéredet is ... (Pesta)
-van lánytestvéred? (Pesta)
-van, de hozzád túl fiatal (vendég)
-És hozzád? Én csak 30 vagyok (P. András)
-Hozzád is, csak 17.
- 20.01 Szatyor Miki ki. Meg a vér aláfutás.
- 20.06 Lotz Tamás ki.
- 20.09 üzenet valamelyik Tegzes fiúcska, ha kijön hívja fel Anyát!!!!
Kijött S. Anikó, Csatos Dorottya, Ollé Péter, Szira Fruzsina.
- 20.15 Bekapcsolták a kompresszort nem értik lenni, hogy mit akarnak mondani nekik, hogy mennyire megy a levegő benn. 3418 kompresszor számlálója a kezdetekkor.
- 20.00 kinyílt a szifon!
-A levegővel mi van?
-Mi van a levegővel?
-Hát én is azt kérdezem....?
- 20.24 " A levegő fasza, ismétlem kurva jó!!!! " "
- 20.27 Újabb tömlőt visz be Sz. Fruzsi és Ollé P. + Lotz Tamás: végeket betenni + valaki azt kéri, hogy pontos jelentést tenni, hogy meddig ér a vége.
- 20.35 Tegzes Zoltán + Balogh András átmege a szifonon. Tego bement előtte van egy másik szifon még 10 centi kell, hogy az is megnyíljon.
- 21.10 Balogh András és Tegzes Zoltán ki. A szifon (V) trükkös: 2 kapuja van az első rész után 5 m járat utána egy újabb szifon. 6 méter mély az V-ös szifon.
Megbeszélés: 11.00-tól bemegy Szatyor Miki és Angyal Dorka, váltás majd 4 óra múlva.
- 22.06 Fruzsi ki. Tömlő vége a IV-es szifonig ér, nem csatlakoztatták rá, feltekerve otthagyták az előző végéig. + Lotz Tamás
- 22.11 Angyal Dorottya + Szatyor Miklós be a barlangba
- 22.31 Kopasz Imi, Tóth Szilárd ki. Tegzes András még bennmaradt megvárja a váltást.
- 22.40 T. Andris türelmetlen váltást követel, Hajnal Ági megnyugtatta, hogy perceken belül megérkeznek.
- 22.45 Ollé Petya és Tegzes Andris indulnak kifelé.
- 23.25 Ollé Petya és Tegzes Andris ki
- 23.35 Szatyor Miki és Angyal Dóri unatkoznak + fáznak
- 23.40 Közlöm Szatyor Mikivel, hogy a kompresszort le fogom állítani(kevés a gázolaj, a kanna valószínűleg Tarnai Tamásnál maradt) Dorka reakciója: JAJJ MEGHALUNK !
"Ezzel még várni kéne" a szerző megjegyzése
- 23.50 Kompresszor leállítva

A TARTALOMBÓL

Hírek, információk

Kutatási alkalmak

Túrák

MBMSZ új területi egysége

Beszámolók

A Trió-barlang morfológiai és hidrológiai viszonyai

8. TKNP túra

Egyéb publikációk

Az MFB kutatásának elméleti alapjai

Összesen a Mészégető kutatásáról 2. rész

Barlangászdal

AZ SZKBE ILLETÉKESEINEK ELÉRÉSI CÍMEI

Tarnai Tamás *elnök*, ügyvezető elnök

2234 Maglód, Majláth u. 44.

Munkahely: 5000 Szolnok, Ady E. út 26.

Tel: 20/ 910-7762 vagy 29/ 327-366

56/ 502-497

ttarnai@mol.hu

Kurunczi Edina *titkár*, irodavezető

6723 Szeged, Ortutay u. 2/a IX./26.

Tel.: 62/ 458-728

szkbe@szkbe.hu

Hajnal Ágnes *elnökségi tag*

2500 Esztergom, Sugár u. 7/c

Értesítési cím: 6724 Szeged, Sárosi u. 1/b VII./19.

Tel.: 30/ 300-2420 vagy 33/ 413-176

sarkanynyul@freemail.hu

Nédli Zsuzsanna *elnökségi tag*

7400 Kaposvár, Tókjai u. 28.

Értesítési cím: Eötvös kollégium

Tel.: 30/ 347-1071

nedlizz@yahoo.com

Raisz Péter *elnökségi tag*

6724 Szeged, Csongrádi sgt. 96/a

Tel.: 30/ 907-5701 vagy 62/ 548-795

pajszi@freemail.hu

Szabó Barbara *elnökségi tag*

4034, Debrecen, Sólyom u. 41.

Értesítési cím: 6723 Szeged, Úrhajós u. 1. IX./54.

Tel.: 52/ 411-959

62/ 477-422

barbok@freemail.hu

Gila Csaba *ellenőrző bizottsági elnök*

5520 Szeghalom, Péter András sor 20.

Értesítési cím: 6723 Szeged, Zöldfa u. 14 V/19.

Tel.: 66/ 371-139

Tel.: 62/ 466-882

gilacsab@freemail.hu

Kiss Viktor ellenőrző bizottsági tag, TKNP KÁISZ programvezető

7027 Paks, Szabadság u. 25

Értesítési cím: Szeged, Vajda u. 13/A III./11. Tel.: 20/ 366-1132

Ország János ellenőrző bizottsági tag, tárgyi eszköz felügyeleti vezető

2400 Dunaújváros, Fáy András u. 11. 8/1

Értesítési cím: 6723 Szeged, Budapesti krt.29/a Tel.: 30/ 351-2238 vagy 25/ 422-100

orszagj@freemail.hu

Balaton Anna ETBBNP programvezető

6720 Szeged, Palánk 6.

Értesítési cím: 6723 Szeged, Budapesti krt. 29/a Tel.: 30/ 270-2927

Barta Károly HFTKP programvezető

6723 Szeged, Szamos u. 6. IX./54.

Munkahely: SZTE Természeti Földrajzi Tanszék Tel.: 62/ 465-726

Mh.: 62/ 544-317 barta@earth.geo.u-szeged.hu

Szöke Emília pályázati vezető

Románia, 4150 Székelyudvarhely, Tamási Áron u. 17/7

Értesítési cím: 6725 Szeged, Alföldi u. 32. II./13 Tel.: 70/ 2468-000

szokeemilia@freemail.hu

Herbály Zita TKNP HHGYSZ programvezető

5310 Kisújszállás, Lakatos u. 3/4

Értesítési cím: 6723 Szeged, Úrhajós u. 1. Tel.: 62/ 477-422

herbaly.zita@stud.u-szeged.hu

EGY KÉRÉS

Mint azt nagyon jól tudjátok, minden állampolgár szabadon rendelkezhet a személyi jövedelem adójának 1 %-ával. Kérünk benneteket, hogy a család, rokonság, és ismerőseitek között keressetek olyan személyeket, akik szívesen adnák az 1%-ukat nekünk. A felajánláshoz szükséges adószám : **18461709-1-06 Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület**

KUTATÁSI ALKALMAK 2002-ben

Január 21-27.: téli speleomorfológiai felvételezés
Január 25-27.: januári kutatóhétvége
Február 22-24.: februári kutatóhétvége
Március 14-18.: márciusi hosszított kutatóhétvége
Április 6-14.: tavaszi kutatótábor

- 13.02 Hajnal Ági, Seres Anikó be a MFB-be szinten tartani az 5-öst. Gombokat nem piszkálni, malacokat megetetni - szól. Nagyvezír utasítása.
- 13.29 Helyreállt a telefonkapcsolat. Anikó szerint jó a levegő....
- 14.01 Fodor István + Angyal Dorka be 2 db létra, kötélrészletek az V-ös szifonban lévő létra biztosításához.
- 14.02 Raisz Péter és Kiss Viktor ki
- 14.05 Két zsernyák jelent meg és megk-zza a Zolit. Szabálysértők vagyunk! Orfűn 3 helyen lehet kempingezni, és mi nem ezeken vagyunk. Ezek faszok. Nincs jobb dolguk, mint a mi koszos száradós cuccainkat kifogásolni. Engedély kell a polgármestertől. Este visszajönnek és kíváncsian várják, hogy fogunk engedélyt szerezni attól a polgármestertől, aki a rendeleteket hozza!!!!
- 14.22 Zoli meg Szatyor Miki elment Pécsre intézkedni. A tábort a VPKH irányítása alá helyezték. Vajon kinek a csőrét birizgálja a mi kis kempingezésünk. Az időjárás mintha kedvezőtlen irányba fordulna. Gomolyfelhőcskék meg ilyesmi. A nap még tűz. Csak vészmadárkódunk. Rohadt rendőrök. A VPKH szerint (T.A.) az egyik Deák vezetéknevre hallgat és már kipakoltatták Andris táskáját fényes nappal.
- 14.35 No Problem. A polgármesterrel az ügy lezárva. Zoli, Miki újra vissza a színre.
- 15.03 Márton Gábor ki.
- 16.56 Hajnal Ági, Seres Anikó ki.

Felszíni ügyelet: Hajnal Ágnes

- 17.10 Balogh András főnök, Ollé Péter, Szira Fruzsina, Lotz Tamás, Seres Anikó és Csatos Dorottya be a barlangba, levegőtömlőt visznek be.
- 17.24 Szatyor Miki, Tegzes Zoltán be: első turnussal tömlő beszállítás.
- 17.42 Szatyor Miki, Tegzes Zoli ki, Csatos Dóri és Seres Anikó ki.
- 17.50 Tegzes András, Kopasz Imi, Tóth Szilárd be, levegőztető, tömlőt visznek be + végpontra mennek. Előtte még szakmai utasítás Miki részéről.
- 17.54 Ollé Péter + Szira Fruzsina + Balogh András + Lotz Tamás ki
 Zalán Béla el. Majd újra be egy újabb adag tömlővel - 7 -
- 18.04 Seres Anikó + Szatyor Miki + s. Dorottya be. Közben megérkezett a Polgármester Úr is. Időben beestek: T. T. + Past András.
- 18.11 Fodor István ki (mehet a WC-re...)
- 18.22 Angyal Dorka ki sárosan, + Szatyor Miki
- 18.23 II. szifonhoz beért a műszak, a telefont szétbontják, viszik az V-be. A szivattyút újraindítják.
- 18.26 Csatos D. ki
- 18.38 Seres Anikó + Lotz Tamás ki
- 18.45 Ollé Péter, Szira Fruzsina, Tegzes Zoltán, Balogh András ki
- 18.52 Utolsó turnus beindult a 7 db összekötött tömlővel. Mindenki be.
- 19.04 húzzák be szatyor Mikit, aki eldicsekedhet vele, hogy neki milyen nagy van. E. Miki levette a fóliát a kinti tömlőről és összecsatlakoztatta a benti tömlővel, kapcsolat kialakult.

- 01.36 Áram bekapcsolás, szivattyú bekapcsolás, de nem működnek a szivattyúk. Elindulnak a fiúk kifelé.
- 01.58 Szatyor Miklós és Balogh András felszín
- Hétfő hajnalodik: szakmai kupaktanács, hogy most hogyan tovább?
- 03.18 Tegzes András, Egerszegi Miklós, Past András, Fodor István bemegy a barlangba. Egerszegi Miklós és Past András elmegy az 5-ig, megpróbálják beüzemelni az egyik szivattyút. A 3-asban levő szivattyút felnittelik a falra, mentés kész állapotba hozzák. A 4-esből kihozzák a TIP-et a hármas elé. Ezek a tervek, kíváncsi vagyok, mit tudnak megvalósítani. Kérdés: a felszínen vett nagy levegővel hány óráig képes az 5-ösnél szerelni az ember?
- 03.55 Rádiókapcsolat, az 5-ös szifonnál vannak, felméri a helyzetet = terepszemle.
- 03.56 Áram ki. 04. 01 áram fel
- 04.05 Leégett a nagy szivattyú, megkezdődik a telefon áttelepítése az IV-es szifonba. Telefonkapcsolat vége.
- 04.31 Új kapcsolat, telefon az II-es szivattyúnál, áramtalanítás. Levegőztető beszerelése.
- 05.00 szellőztetés
- 05.19 Árampróba. 05. 24, hahó-hahó áram be/ki
- 05.55 2 ember elindul kifelé, Past András + Fodor István Zalán Béla megérkezett. Szellőztetőpróba.
- 06.03 A szivattyú beindult, 20 perc próba
- 06.08 Past András és Fodor István kijött a barlangból. A bejárat leszivattyúzása.
- 06.14 Szivattyú vége.
- 06.30 Szellőztetés elindít, elindulnak kifelé
- 06.48 Egerszegi Miklós és Tegzes András újra a felszínen, vajon bírják még.....
Éjszakai ügyelet: 18. 00 -06. 00 Csatos Dorottya
- 07.35 Kiss Viktor, Raisz Peti, Tegzes Zoltán be
- 09.24 A felszínen SANTAL füstölőt égetünk, a végponton tekercsben áll a füstölő....
- 09.27 Tarnai Tamás minden követ megmozgat.... Na nem az MFB-ben, hanem a kompresszor ügyében.
- 09.48 Kiss Viktor, Raisz Peti, Tegzes Zoltán ki. Szellőztető r.sz. kiépítve és beüzemelve. A 2-től nyomja a levegőt a 3-as mögé. 5-ben szivattyú elindítva 08.00-kor!
- 11.05 Márton Gábor + Raisz Péter + Kiss Viktor : szivattyú ellenőrzés
Íszonyatos szervezés folyik kompresszor ügyben!!! Minden szinten, szinte minden. Bevetve a Hi-Tech.
- 11.29 És ekkor megjelent Micimackó! (de minek?)
- 11.40 Nem vagyok Micimackó !!! - Micimackó
- 11.41 Tegzes András tőzsdei hangzavarra ébred
- 12.04 Elment Pécsre a kompresszorért: Tarnai Tamás, Past András, Balogh András, Kopasz Imi, Tóth Szilárd, Lotz Tamás.
- 12.10 Pesta a szemgolyóját szeretné megpörgetni a HILTI -vel.. hő!

- Április 19-21.: barlangkataszter készítése
- Május 3-5.: májusi kutatóhétvége
- Május 17-19.: barlangkataszter készítése
- Június 7-9.: júniusi kutatóhétvége
- Július 26 - augusztus 11.: nyári kutatótábor

Az egyes kutatási alkalmakról, megfelelő időben bővebb információ lesz kitéve a faliújságokon. Várhatóan, egyébként szinte minden hétvégén lesz jövőre kutatás 1-2 fő részvételével. A megadott időpontok kiemelt alkalmak.

2002-ben várható feladatok a Mecsekben:

1. Bontás a Trió-barlangban
2. Szuadó-végpont, fűteomlasztás
3. Barlangtérképezés
4. A Gilisztás-nyelő bejáratának biztosítása
5. Barlangkataszterezés

Minden kutatási alkalomra egyaránt érvényesek a következők:

Indulás-érkezés, utazás: mindig előzetes megbeszélés tárgyát képezi

Megbeszélés: utazás előtti hétfő, 19.⁰⁰, Kigyó utcai iroda

Szállás: az orfűi kutatóházban (kutatásban való aktív részvétel esetén ingyenesen), hálózás szükséges

Jelentkezés: Barta Károlynál vagy Gila Csabánál 1000 Ft foglaló befizetésével, amelyet ha eljöttök a hétvégére, a kajaköltség levonása után visszakaptok.

Költségek: a meghatározott létszámhatarig jelentkezőnek (előleg befizetésének sorrendje számít) az utazást az Egyesület a tagoknak fizeti, sajnos az anyagi források szükségessége miatt további jelentkezők önköltségesen vehetnek részt a táborban. A busszal utazók költségét az Egyesület utólag a buszjegyek ellenében fizeti (természetesen csak megfelelő műszakszám teljesítése esetén).

Étkezés: közösen, de saját költségből

Felszerelés: sisakot, lámpát, kesztyűt mindenki kölcsönözzön magának!

Bővebb infók: Barta Károlytól a 62-544-317 vagy 62-465-726-os telefonon, a 4317-es belső melléken vagy a barta@earth.geo.u-szeged.hu e-mail címen, illetve Gila Csabától 62/ 466-882 telefonon vagy e-mail: gilacsab@freemail.hu

TKNP HHGYSZ TÚRÁK 2001 ELEJÉN

A jövő év márciusáig szervezendő gyermektúrák:

- február 1-3 Mecsek
- március 1-3 Zempélni-hg.
- március 15-17 Börzsöny vagy Zempléni-hg.

Herbály Zita programvezető várja kísérők jelentkezését a túrákra.
Elérhető: Tel.: 62/ 477-422 e-mail: herbaly.zita@stud.u-szeged.hu

TKNP KÁISZ TÚRÁK 2001. ELEJÉN

A jövő év februárjáig szervezendő gyerektúrák:

február 9-10 Mecsek-hegység
február 16-17 Mecsek-hegység

Kiss Viktor programvezető, várja kísérők jelentkezését a túrákra.
Elérhető: Tel.: 20/ 366-1132 e-mail: lussonium@freemail.hu

MEGALAKULT A MAGYAR BARLANGI MENTŐSZOLGÁLAT DÉL- MAGYARORSZÁGI TERÜLETI EGYSÉGE

Fél éves előkészítő tárgyalásokat követően, 2001. november 6-án a Magyar Barlangi Mentőszolgálat taggyűléséből a helyszínen alakult közgyűlés ellenszavazat és tartózkodás nélkül elfogadta a BMSZ vezetősége által beterjesztett javaslatot, a Dél-Magyarországi Területi Egység felállítására, egyben elfogadta öt fő felvételét a Barlangi Mentőszolgálat soraiba. Az öt főből – Kéki Antal, Rosztóczy Péter, Szatyor Miklós, Tarnai Tamás (az egység vezetője), Tegzes Zoltán – álló Területi Egység riasztás esetén, kezdetben első lépcsős feladatokat lát majd el, de a közeljövőben újabb emberi és tárgyi erőforrások kiépítésével, alkalmassá kell válnia önálló mentési akciók lebonyolítására is. A területi egység soraiban a Pro Natura Karszt- és Barlangkutató Egyesület, a Szegedi Karszt és Barlangkutató Egyesület, a Mecseki Karsztkutató Csoport és a Mecsek Egyesület Barlangkutató Osztály tagjait találhatjuk meg. A területi egység önálló forrásteremtő tevékenységet végez a jövőben, de a Mecsekben működő kutatócsoportok természetszerűen részt vesznek majd a mentőegység fenntartásában, működtetésében. Az SZKBE alapszabályából, valamint kutatási tevékenységének színteréből következően, a MEBO pedig területi érdekeltsége okán, alapvetően érdekelt a mentést jelentő, kiemelten közhasznú feladat ellátásában, amelyhez remélhetőleg a két egyesület tagsága messzemenő támogatását adja. A felállított Területi Egység jelentősége abban van, hogy a Budapestről érkező mentőcsapatok előtt 2-3 órával a baleset helyszínére érhet, ott segítséget nyújthat, jelentősen csökkentve ezzel a balesetet szenvedett személy, vagy személyek szenvedéseit, megnövelve ezzel az esetleges sérült vagy sérültek túlélési esélyeit. A BMSZ DMTE felállításával nem szűnik meg a Készenléti Csoport, amely adott esetben támogathatja a Barlangi Mentőszolgálat akcióit. Az újonnan felállított egység munkájához sok sikert kívánunk, remélve, hogy tagjainak soha nem kell majd komolyabb balesetkez kivenulniuk.

A következő probléma (és annak remek megoldása) sem váratott sokáig magára, hiszen hamarosan saját tudónkön tapasztalhattuk, hogy annyi a bariangban a CO₂, ami még gombócból is sok.

A CO₂ eltávolításának gondolata is megmozgatta az elmélkedőket. Kézenfekvőnek tűnt a CO₂ valamilyen úton való eltávolítása, például NaOH-ban történő elnyelése, majd a keletkező Na₂CO₃ felhalmozása és eltávolítása. A szükséges NaOH mennyiségéről nem alakult ki egységes álláspont, de abban megegyeztünk, hogy ez valahol a rohadt sok és a k. rengeteg közé tehető. A NaOH azonban erősen maró lúg, így gondolni kell annak valamilyen savval (pl. HCl, H₂SO₄) való közömbösítésére is. A CO₂ eltávolítása azonban nem oldja meg száz százalékig a kérdést, hiszen a probléma ennél komplexebb, mivel nem csak CO₂ többletről, hanem az O₂ hiányáról is szó van esetünkben. A barlangban egy dolog található (a CO₂-on túl) nagy mennyiségben, mégpedig víz, azaz H₂O, ebből bármely nálunk magunknál kevésbé képzett kutató is láthatja, hogy a megoldás karnyújtásnyira hever, ill. folydogál. A vízbontás elektromos úton O₂-hez juttatja a ziháló kollegákat. Várjunk azért a 380 vízbe vezetésével, hiszen egy-két megoldandó problémát felvet az a két H betű az O előtt. Halványan felrémlenek mindenki előtt a kémia órák, a víz hidrolízise és igen, igen a kis pukkanások...(nem, most nem azokról a kis pukkanásokról van szó, melyek oly népszerűek az MFB százméteres körzetében....), hanem arról a robbanó elegyről, amit az O₂ meg a H₂...

Egyetlen szerencséje a tábor résztvevőinek, hogy gyakorlati alkalmazásra nem került sor, de hát reméljük, jövőre veletek, ugyanakkor, ugyanitt...csak az jöjjön, aki bírja.

/Seres Anikó/

SZÖSSZENETEK A MÉSZÉGETŐ KUTATÁSÁRÓL (jegyzőkönyvrészlet a la S. A. és mások)

2. részlet

2001. július 30. Hétfő

24.00 kikapcsolás

24.30 Bekapcsolás, Szatyor Miklós és Balogh András belép a barlang száján

24.52 Egerszegi Miklós felszíni ellenőrzés, telefonkapcsolat

01.16 Levegőhiány, "gyanús szag" a barlangban, talán leégett a szivattyú, füst a barlangban

01.17 Leértek, leégett a motor, próbáljuk felfedni a hiba okát.

Tömlőellenőrzés, mindkét cső lapos a 4-5-ös közt nincs levegő.

01.24 Vízben van a szivattyú, vizsgálat: melyik szivattyú hibásodott meg. A 380-as marad, a 220-as kikapcsolva, szekrény lekapcsolva, bent a szivattyú leállítása.

01.30 Az áram bekapcsolása, a reflektor nem ég, dugaljzat lámpaellenőrzés odalent.

01.33 Áram lekapcsolása. Búgás jelentkezik.

01.34 Áram visszakapcsolása

01.35 Lekapcsolás

Másnap későn ébredtünk, megreggeliztünk, majd elindultunk a Jakab hegyre. Utunkat nehezítette a kb. 20 centis hó és a gyerekek túrázásra nem teljesen alkalmas felszerelése: néhányan magastalpú (holdjáró) cipőben jöttek, így extrémébbé téve az egyébként egyszerű kirándulást.

A túra a gyerekeket eléggé kifárasztotta, így lassan haladtunk, ezért végcélunkat a pálos kolostorromokra módosítottuk. Megérkezve pihentünk, megettük a szendvicseket, s akik még éreztek magukban erőt, a pálos kolostor falain rohangáltak.

Visszafelé egy másik úton haladtunk, Bandi (aki erre a napra csatlakozott hozzánk) elvezetett minket egy régi uránbányához, amelyet berobbantottak. Itt elmesélte nekünk, hogyan számolták fel a bányát és az ahhoz tartozó tornyot miként robbantották fel.

Ezután gyorsított menetben indultunk vissza a szálláshelyre, ezt csak a lehullott hó nehezítette, de Bandi elől törte nekünk az utat. A szálláshelyen már várt minket a finom meleg makaróni (mi más?) Melinda és Barbi 2 jóvoltából. Vacsora után bevonultunk a szobába és Melinda egy csomó játékot tanított nekünk, így jó hangulatban telt az este további része. A konyhában eközben a kutatásban megfáradt barlangász-kispajtások üldögéltek és meredtek maguk elé, a Sityunak köszönhetően kiapadhatatlan melegvízben pedig mindenki felmelegíthette megfagyott végtagjait. A játékba azonban nem sikerült bevonni őket, csak Govrik Ákos hagyta magát, hogy a lányok bemutassák rajta fodrász-tudományukat...Végül a sok nevetéstől és bolondozástól kimerülten hajtottuk álomra fejünket.

Vasárnap sokáig aludtunk, majd reggeli után összepakoltunk, kitakarítottunk és a szép napsütéses idő örömeire tettünk egy rövid sétát az Orfűi tóhoz, ismét beiktatva egy szolidabb hócsatát. Visszaérve felkaptuk a csomagjainkat és együtt buszoztunk vissza Pécsre. (Jó volt látni, hogy útközben néhányan a buszon utazó idősebb emberekkel milyen jól, könnyedén el tudtak beszélgetni!) A pécsi buszpályaudvaron elkészöntünk a gyerekektől és élményekkel megrakottan indultunk haza.

/Herbály Zita/

AZ MFB KUTATÁSÁNAK ELMÉLETI ALAPJAI

A 2001. évi mecseki kutatótábor nem csak az MFB-ben zajlott, de meglehetősen nagy volt a zajlás a barlangkutató kispajtások fejében is. Számptalan elméleti modell került kidolgozásra, majd elvetésre, de kár volna, ha e remek konstrukciók örök időre a feledés homályába merülnének, így ezek közül szeretném ismertetni a legérdekesebbeket.

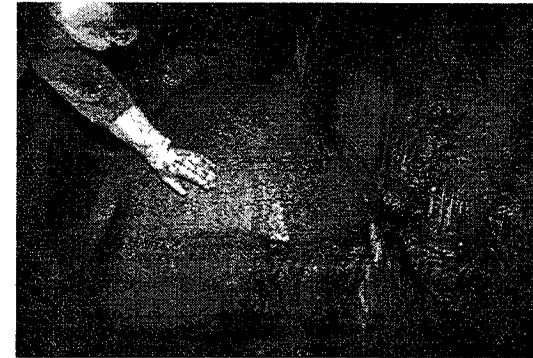
Az első ötletek HB (hasáburgonya) eszegetése közben merültek fel, miszerint miként lehetne emberi erővel helyettesíteni a lelketlen gépeket, elsősorban a szivattyúkat.

A bioszivattyúk egy igen egyszerű, már régóta ismert jelenségen alapulnak, miszerint, aki iszik az pisil is. Végy egy kutyát vagy egy barlangkutató kispajtást, etesd meg sóval, helyezd el az 5. szifonban és várj, amíg teleissza magát. Ezután nincs más dolgom, mint a 3. szifon elé költöztetni a bioszivattyúkat és várni, míg leadják a kívánt teljesítményt.

A szivattyúk korlátlan ideig működtethetők elektroimos áram segítségével nélkül.

A TRIÓ-BARLANG MORFOLÓGIAI ÉS HIDROLÓGIAI VISZONYAI

A völgy 3. sz. nyelője mögött 1997. folyamán tártuk fel a Trió-barlangot. A feltárást a nagy mennyiségű agyagos kitérés nagyban lassította, ráadásul sok helyen a víz a réteglapok és repedések mentén felaprózott, de jobbára autochton tömbök, kőzetdarabok közötti rénszerben folyt el, ezért a barlang hossza 2001. elején is kb. csak 30 m volt.

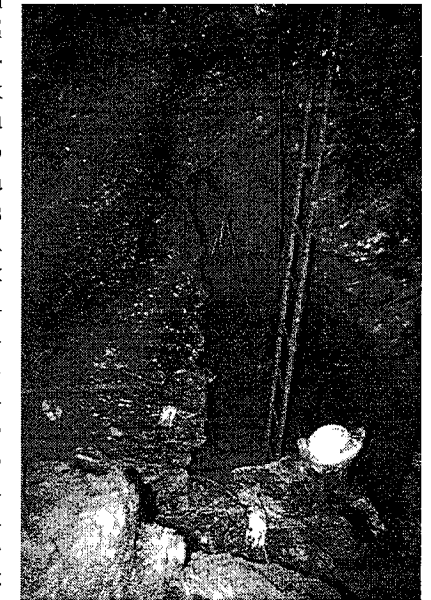

A „Búboskemence” az 1-es aknában

Erre a szakaszra – hasonlóan a Szuadó-barlang Nagy-omlásig terjedő szakaszához - a szűk, vízvezető járatok a jellemzőek, 1-2 m-es lépcsőkkel és köztük egyenletes lejtésű folyosó-szakaszokkal. A járatok két É-D irányú párhuzamos tektonikus vonal mentén alakultak ki, melyek között az „Ablak” jelenti az összeköttetést. A járatok mindvégig követik a rétegdőlés irányát.

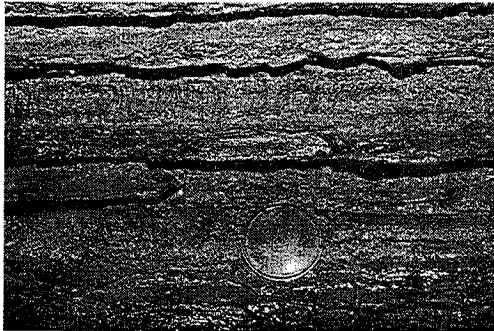
Egy kisebb omladéktömeg átbontásával a barlang ezen szűk szakaszából 2001. február 22-én jutottunk be a folytatást

jelentő lényegesen tágabb járatrendszerbe. Ezen új szakasz három (4, 6 és 8 m mély) aknával kezdődik. Itt is – mint a Szuadó-barlangban - feltételezhetjük, hogy egy X-zónával állunk szembe, amelyet a járatméretek ugrásszerű megnövekedésén túl számos felülről becsatlakozó járat léte is bizonyít. A becsatlakozó járatok a 20x20 cm-es mérettartománytól a méteres nagyságrendig változnak, de egyértelműen jelentős vízmennyiséget és hordalékot szállítanak nagyobb áradások idején. Ezt a víztisztaságú járatok és a kisebb esésű szakaszokon megtalálható hordalékok (homokkő-kavicsok, faágak, növényi magvak) egyértelműen bizonyítanak. Az X-zóna megléte erőteljes tektonikus preformáltságot, és ezáltal sűrű és fejlett réshálózatot is feltételez, mivel hirtelen zivatarok idején nemcsak a fent említett járatokon keresztül érkezik többletvíz, hanem legalább 40-50 egyéb, mikroméretű repedés mentén is egy-két óra leforgása alatt csepegő, majd csurgó vizek jelennek meg. Állandó, száraz időszakokban is

A 2. „Tamás”-akna

működő vízsepegés csak a harmadik aknában található, mely a réshálózat gyors kiürülésén keresztül szintén annak fejlett voltát bizonyítja. A becsatlakozó járatok hossza felfelé 2 m-től 12 m-ig változik, és általában elsűkülnek. Az egymás alatt elhelyezkedő hármaskő aknarendszer aknáit erősen megnyúltak ÉÉNY-DDK-i irányban. További érdekességük, hogy az aknák falát alkotó vékonyréteges mészkőben akár 4-5 cm-re kipreparálódott puhább, agyagos üledékrétegek is vannak. A néhány mm-es, fél cm-es rétegek a fal síkjától 2-3 cm-rel beljebb átmennek üde kőzetbe. Ez valószínűsíti, hogy olyan nagy agyagtartalmú márgarétegekkel állunk szembe, amelyek a mésztartalom kioldódása után is megmaradhattak. Emellett az oldódás szerepét egyértelműen bizonyítja az is, hogy a vízben oldhatatlan, de puha agyagrétegek preparálódtak ki. Természetesen a rendszeresen vízjárta helyeken ezeket nem találjuk meg, vagyis a főbb járatokat kialakító erózió utáni másodlagos oldódásról lehet csak szó, amelyet a járatfalakon lecsorgó víz végez.

A kipreparált kőzetrétegek

A harmadik akna aljáról 2-3 fokos lejtésű járat indul tovább, mely görnyedve könnyedén járható. A járat alján 2-3 l/perces vízhozamú patak csordogál. A patakmeder két oldalán agyagkitöltést találunk, sőt az agyag több helyen hídként záródik a víz felett, mely egyértelműen arra utal, hogy korábban a járat kb. harmadáig fel volt töltve hordalékkal, és a vízfolyás ezen agyaghordalék alatt talált magának utat. Ez viszont azt is jelenti, hogy a legutóbbi feltöltés óta nagyobb vízhozam nem folyt végig a barlang ezen szakaszán, vagyis a feltöltés a legutóbbi nagyobb árvizet jelzi. 27 m hosszan tudunk ebben a folyosóban haladni, majd egy barlangi mélységi lefejezést láthatunk: az egyenes lejtésű vízvezető járat hirtelen meredekké válik, élesen balra fordul, és egy szűkület után kb. 2 m magas, 30-40 cm széles, két színlősorral tagolt víztiszta, éles formákkal jellemezhető járatban folytatódik. A balra kanyar egyenes folytatásában egy agyaggal erősen feltöltött járat halad tovább közel vízszintesen. A járatméretekből és a patakos ág esésgörbéjéből egyértelműen arra következtethetünk, hogy az eredeti

A 3-as akna

vízvezető járatot viszonylag fiatalon egy hasadék mentén erősen hátravágódó folyosó fejezett le. Az okok kiderítéséhez további vizsgálatok szükségesek, feltehetően a

karsztvízszint gyors süllyedése idézte elő a barlangi batükaptúrát. Az éppen járható méretű „vizes” ág szelvénye lefelé szűkül, ezért a keskeny járat bejárására még nem vállalkoztunk. További kutatására ösztönöz az érezhető huzat.

Az „agyagos” ágot február óta 45 m hosszan feltártuk. A nagyfokú feltöltöttség és a benne található két kisebb terem cseppkővesedtségének mértéke a járat elaggott voltára utal. Aktív vízfolyása nincsen, de viszonylag egyenes lejtése, keresztmetszete és határozott iránya alapján feltételezhetjük, hogy valaha aktív vízvezető járat volt. A végpontján laza réteglapok között folytatjuk a szűk járat bontását. Huzatot nem észleltünk.

/Barta Károly/

8. TKNP (MECSEK) 2001.02.02-04.

Részvevők: 10 gyermek a bácsalmási gyermekotthonból: *Fődi József, Part Ferenc, Radics Sándor, Kovács Zsolt, Bitó Zoltán, Radics Viktória, Rékási Julianna, Termóres Edina, Biró Beatrix, Jakab Zsófia*

Kísérők: *Szabó Barbara, Kiss Viktor, Herbály Zita (SZKBE), Pál Melinda, Fekete Barbara (VEMAF), 1 kísérő tanár: Barta Tibor („Alkar bácsi”)*

Kísérő csapatunk ezúttal is Szegedről indult a „jól bevált” 14.00-s busszal Pécsre. Most azonban a szokásoktól eltérően nem mi késtünk (Barbi + én), hanem a többiek. Viktor a busz indulása előtt pár perccel futott be, ugyanis a troli, amivel jött, baleset miatt vesztegelt. Melinda és az „ő Barbija” szintén kissé későn érkezett, így ők már csak a másik buszra fértek fel.

Utunk tehát szokványosan indult, a buszon az időt nézelődéssel, beszélgetéssel töltöttük. Bajánál azonban egy kis gyermekcsoport szállt fel a hozzánk, és mi valószínűsítettük, hogy ők lehetnek a túra további résztvevői. Gyorsan beszédbe elegyedtünk velük, s kiderült, hogy valóban ők azok, a Bácsalmási Gyermekotthonból. Az ismerkedés gyorsan ment, mivel a gyerekek nagyon beszédesek voltak, így az út további része gyorsan eltelt.

Örfüre érve elfoglaltuk a szálláshelyünket, megvacsoráztunk, majd megérkeztek a hétvégét kutatással töltő barlangásztársaink is, és néhányan úgy döntöttek közülünk, hogy ők is csatlakoznak éjszakai túránkhoz.

Már a buszon nagy örömmel vettük észre, hogy a Mecsekben igazi tél van: ezen a télen még nem látott hó fedte a hegyoldalakat. Így az éjszakai túránk is hamar hatalmas hócsatává alakult át és ruha nem maradt szárazon. Kedves barlangásztársaink is nagy hévvel vetették bele magukat a fürdetésünkbe (ezt a fél fülbevalóm bánta, amit elvesztettem, a mikor a fél csapat kicsi a rakást játszott rajtam). Persze a „sötét oldal” szintén elnyerte büntetését, a hógolyóból mindenkinek bőven kijutott. Miután mindenki jól kirohangálta magát, teljesen átázva és megfagyva visszaérkeztünk a szálláshelyre, ahol megfürödtünk és lefeküdtünk aludni.